

og hvem er det, man sigter til? En af de Ministre, som tidligere traadte ud, har jo næsten reent ud sagt, at han ikke vil deeltage i Forretningerne, idetmindste ikke saalænge dette Udviklingsstadium staaer paa. De andre to Ministre have i alle det Slags Sager været meget tause, naar jeg undtager det ærede Medlem for Alborg (Zillisch), hvis Aabenhjertighed og aabne Udtalelse, da denne Adressesag sidst var under Behandling, jeg skal anerkjende. Jeg er overbevist om, at hans Udtalelse dengang maa faa at sigte være den Ledestjerne, vi skulle følge. Der findes jo Ingen imellem os, som i den Grad kan være indviet i de nuværende politiske Forhold som han, der findes Ingen, som har staaet H. S. M. Kongen saa nær som han; han maa bedre end nogen Anden kunne vide, hvad der i dette Øieblik er tilraadeligt eller ikke. Naar han altsaa siger: det er tilraadeligt at give Tid og vente, som han i sin Tid sagde, det var utilraadeligt her at forhandle de slesvigiske Sager, saa troer jeg, det er det Bedste, vi kunne gjøre, at lade den Adresse blive, hvor den er, indelukket for disse Døre. Gid den havde hørt til det hemmelige Møde, ikke fordi jeg har villet have disse Forhandlinger i et hemmeligt Møde, men fordi jeg ønskede, at Ingen vidste, at en saadan Adresse var til.

Premierministeren: Det var blot et Par personlige Bemærkninger, jeg vilde udbede mig Tilladelse til at fremkomme med i Anledning af den sidste ærede Rigsdagsmands Tale, mod hvis Foredrag jeg sikker i det Hele ikke skal have Noget at indvende. Naar den ærede Rigsdagsmand fandt, at det var en uheldig Bending, hvormed jeg har udtalt Udsøndringspolitikken, saa vil jeg gjerne indrømme det; men jeg vil sige, hvad min Tanke dermed var. Jeg tænkte paa Udsøndringen i objectiv Forstand, jeg tænkte paa den Udsøndring, som en vis Deel af Udlandet i sin Tid ønskede og som lettelig kunde blive arbejdet i Hænderne ved Udsøndringspolitikken herfra, den Udsøndring nemlig, som bestod i at stille Kongen og Monarchiet ved et Hertugdømme, som ved sin naturlige Bestaafenhed, og isærdeleshed ved sine Havne, vilde være den Magt, som ambitionerede at blive en Sømagt, til stor Fordeel, medens det

vilde være os til ubodelig Skade, dersom vi mistede det. Det andet Punkt, som den ærede Rigsdagsmand ogsaa beklagede, at jeg havde omtalt, var, hvis jeg ikke misforstod den ærede Rigsdagsmand, at jeg skulde have meent, at de forskjellige Landsdele skulde have en lige Repræsentation i en eventuel fælles Forfatning. Det har jeg aldrig sagt, og det har jeg endnu mindre meent. Jeg har talt om en Ligeberettigelse ligeledes i objectiv Forstand; jeg har meent, at der ikke skulde være et Danmark og et Schleswig-Holstein, at det heller ikke skulde være et Danmark-Slesvig og et Holsteen, men at de skulle samles i eet Monarchie med i objectiv, naturligvis ikke i relativ Forstand, Ligeberettigelse, men at jeg skulde have tænkt paa, at Repræsentantallet i en eventuel Forfatning skulde være det samme for hver Landsdeel, maa jeg paa det Bestemteste protestere imod. Dette har ikke været min Mening.

Lehmann: Naar jeg ikke fra mange tidligere Leiligheder tilfulde kjendte den store Virtuositet i parlamentarisk Krigskonst, hvoraf den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgfreds (Tscherning) er i Besiddelse, saa vilde jeg have faaet et meget høit Begreb derom ved idag at see, at det for et Øieblik er lykkedes ham at gjøre denne høist alvorlige Sag til Løer (Hør), og jeg har fundet det psychologisk mere forklarligt, at de Herrer Ministre med et vist Velbehag have gynget sig paa Latterens bløde Volger, end at ærede Rigsdagsmænd have bidraget til at rede dem et saadant Leie. Jeg troer imidlertid, at Sagen ogsaa har en meget alvorlig Side, og det er til denne, at jeg skal holde mig. Den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgfreds opfordrede os til at gaae tilbage hiintides 1848. Jeg skal følge den ærede Rigsdagsmands Indbydelse. Jeg møder da der en meget fremtrædende og alvorlig politisk Personlighed, der tidligere og stærkere end nogen Anden har udtalt og gennem en Række af Aar med stor Dygtighed forsøgt den Anstæelse, at enhver Bestræbelse paa at sammensætte Danmark og Holsteen til en virkelig Statsenhed vilde lamme og fordærve det danske Folks folkelige Udvikling og bringe Danmarks Rige i et politisk Afhængighedsfor-